

Η Διάβρωση της Εκκοσμίκευσης στην Γαλλία και ο Αγώνας του Μακρόν για την επαναφορά του κοσμικού κράτους

Γεώργιος Οικονόμου

A. Ο Μακρόν χρειάζεται την βοήθεια της Ευρώπης στον πόλεμο κατά των φονταμενταλιστών μουσουλμάνων.

Το τελευταίο διάστημα, ο Γάλλος Πρόεδρος έχει μείνει μόνος σε ένα από τους πιο επικίνδυνους υφάλους της εποχής μας: του ισλαμικού εξτρεμισμού. Και ενώ έχει ήδη επισύρει την μήνη των πλείστων χωρών του μουσουλμανικού κόσμου – τα γαλλικά προϊόντα έχουν εξαφανιστεί από τις πλείστες αραβικές υπεραγορές και ο Μακρόν έχει καταδικαστεί στην συνείδηση των μουσουλμάνων από την Άγκυρα μέχρι το Islamabad, εκείνο που ξενίζει δυσάρεστα είναι η σιωπή του πολιτισμένου κόσμου.

Στις αρχές του Οκτωβρίου 2020 ο Πρόεδρος Μακρόν διατύπωσε σχόλια πάνω σε συμπεριφορές τις οποίες ονόμασε «Ισλαμικό αυτονομισμό» στην Γαλλία. Σε μια κομβικής σημασίας ομιλία προειδοποίησε ότι ένα τμήμα των περίπου έξι εκατομμυρίων Μουσουλμάνων της Γαλλίας εσχημάτιζε μια «αντι-κοινωνία».

Δεκαπέντε μέρες αργότερα ένας Γάλλος δάσκαλος, ο Samuel Paty, αποκεφαλίστηκε σε προάστιο του Παρισιού επιστρέφοντας στο σπίτι του από το σχολείο. Το «έγκλημα» του ήταν ότι emίλησε στην τάξη του για την σπουδαιότητα της ελεύθερης έκφρασης. Η ομιλία περιελάμβανε και την επίδειξη μερικών από τα κινούμενα σχέδια του περιοδικού Charlie Hebdo, που αναπαρίσταναν τον Μωάμεθ.

Η ομιλία υπήρξε η αφορμή να ξεκινήσει μια εκστρατεία απόρριψης από την εγχώρια μουσουλμανική κοινότητα των παραινήσεων Μακρόν. Όπως

εδήλωσε αργότερα ο Μακρόν, ο Paty εδολοφονήθηκε επειδή εδίδαξε την ελευθερία της έκφρασης.

Παρόμοιες καταδίκες είναι κοινότυπες μετά από τέτοιες θηριωδίες. Φωνάζουμε «Είμαι και εγώ Charlie» και μετά ξεχνάμε. Όμως ο Μακρόν είναι σοβαρός και φαίνεται ότι είναι αποφασισμένος να αλλάξει τα πράγματα. Ακολουθώντας την γραμμή της Γαλλικής Δημοκρατίας, ετόνισε το αδιαπραγμάτευτο της Γαλλικής εκκοσμίκευσης (laïcité). Στις δημόσιες ομιλίες του συνεχίζει να εκφέρει απόψεις που ο οποιοσδήποτε έντιμος συνομιλητής στο μουσουλμανικό κόσμο θα αναγνώριζε ότι προέρχονται από το «ισλάμ του Διαφωτισμού». Εξεκαθάρισε ότι δεν θεωρεί ότι το Ισλάμ είναι το πρόβλημα. Πιστεύει ότι ο εχθρός της Γαλλίας είναι η ριζοσπαστική εκδοχή της θρησκείας για την οποία η απάντηση είναι «περισσότερος Διαφωτισμός».

Δυστυχώς δεν υπάρχουν έντιμοι μεσολαβητές μεταξύ του ηγετών των μουσουλμανικών κρατών που θέλουν να παίξουν κάποιο παγκόσμιο ρόλο. Ο πιο «πρόθυμος» υποψήφιος είναι, όπως πάντα, ο Recep Tayyip Erdogan. Μιλώντας στο τέλος Οκτωβρίου, ο Τούρκος Πρόεδρος ανέφερε: «Ποιο είναι το πρόβλημα του Μακρόν με το Ισλάμ και τους Μωαμεθανούς;» και συνέχισε λέγοντας ότι ο Γάλλος Πρόεδρος χρειάζεται ψυχιατρείο για τις απόψεις που έχει για τους μουσουλμάνους της Γαλλίας.

Από τα σχόλια αυτά, ο κόσμος θα έπρεπε να αντιληφθεί πόσο ανέντιμος είναι ο Ερντογάν. Προσποιείται ότι δεν αντιλαμβάνεται την λογική Μακρόν για να ξεσηκώσει τον Μουσουλμανικό κόσμο επειδή η φιλοδοξία του είναι να γίνει ο ηγέτης και υπερασπιστής του.

Δυστυχώς για τον Erdogan, και άλλοι έχουν τις ίδιες φιλοδοξίες, π.χ. ο 'Ιμραν Χαν παίκτης του cricket που τώρα είναι πρωθυπουργός του

Πακιστάν ποζάρει επίσης ως υπερασπιστής του Ισλάμ κατά των εκκοσμικευμένων απίστων.

Στον ισλαμικό κόσμο οι ψευδεπίγραφες κατηγορίες προκαλούν φονικά αντίποινα. Την δολοφονία του Paty, ακολούθησαν θανατηφόρες επιθέσεις από μετανάστες. Λόγω των εξελίξεων αυτών, ο Μακρόν είναι υπέρ της επανεξέτασης της πολιτικής των ανοικτών συνόρων της Συνθήκης Σένγκεν και της ενδυνάμωσης των εξωτερικών συνόρων της Ευρώπης.

Ο Μακρόν απέδειξε ότι ενδιαφέρεται να λάβει μέτρα. Τον Νοέμβριο ανακάλεσε τον πρεσβευτή της Γαλλίας από την Τουρκία και εξήτησε την αποβολή της Τουρκίας από την Ευρωπαϊκή τελωνειακή ένωση.

Στην Γαλλία, πολλές εξτρεμιστικές οργανώσεις έχουν διαλυθεί και οι Γαλλικές δυνάμεις στα σύνορα έχουν ενισχυθεί. Ο Μακρόν έχει επίσης υποσχεθεί να παρουσιάσει καινούργιες προτάσεις για τον έλεγχο των συνόρων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Καθ' όλη την περίοδο αυτή, πλανάται ένα μεγάλο ερωτηματικό. Που είναι οι φίλοι και οι σύμμαχοι της Γαλλίας; Που είναι η Γερμανική κυβέρνηση; Η Ανγκελα Μέρκελ παρέμεινε σιωπηλή. Ο Γερμανικός τύπος εδημοσίευσε υποστήριξη του Μακρόν από ένα και μόνο υπουργό: τον Anwar Gargash, Υπουργό Εξωτερικών των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, ο οποίος εδήλωσε στο Die Welt ότι ο Μακρόν έχει απόλυτο δίκαιο.

Την μεγαλύτερη στήριξη που είχε ο Μακρόν από άλλους δυτικούς ηγέτες είναι ένα tweet από τον Ολλανδό Πρωθυπουργό. «Η Ολλανδία στέκεται σθεναρά δίπλα στην Γαλλία και στις συλλογικές αξίες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως».

Η σιωπή των Ευρωπαίων συναδέλφων του δείχνει πόσο υπερασπίζονται τις αξίες αυτές. Ο δε Justin Trudeau, πρωθυπουργός του Καναδά, επέλεξε την πλευρά της Τουρκίας με το να δηλώσει ότι «η ελευθερία εκφράσεως δεν είναι χωρίς όρια».

Ο πρωθυπουργός και η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρέμειναν σιωπηλοί. Το να αγνοήσουν ένα τέτοιο θέμα είναι θανάσιμο σφάλμα. Οι αρχές που υπερασπίζεται η Γαλλία είναι στην βάση τους οι ίδιες αρχές που πρεσβεύει και η Βρεταννία. Και οι δύο χώρες αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα.

Ο Μακρόν σε συνέντευξη στην Al Jazeera στα τέλη του Οκτωβρίου, 2020, ετόνισε ότι όσοι διαστρεβλώνουν την θρησκεία του Ισλάμ «διδάσκουν ότι οι γυναίκες δεν είναι ίσες με τους άνδρες. Διδάσκουν ότι τα κορίτσια δεν πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα με τ' αγόρια». Και συνέχισε: «Στην Γαλλία λέμε όχι. Πιστεύουμε στην Διαφώτιση».

Βεβαίως, παραμένει αναπάντητο το ερώτημα το οποίο όλες οι χώρες έχουν αποφύγει να το θέσουν. Ενώ είναι σωστό να προσπαθείς να επιβάλεις τις αρχές της χώρας σου, τι μπορεί να γίνει με μετανάστες που μένουν στην χώρα σου, που γνωρίζουν τις αρχές που διέπουν την πολιτεία και πάλιν τις απορρίπτουν;

Ο Μακρόν αποφάσισε να ξεκαθαρίσει το πολιτιστικό αυτό θέμα και να υποστηρίξει τις αρχές της Γαλλικής Δημοκρατίας. Του αξίζει η συμπαράταξη των φίλων του. Μέχρι σήμερα ούτε λόγια συμπαράστασης δεν είχε.

**B. Η Απάντηση στον Μουσουλμανικό Φονταμενταλισμό –
Η επιστροφή στο πεφωτισμένο Ισλάμ**

Μετά από την ομιλία του Μακρόν τον Οκτώβριο, 2020 σχετικά με την θέση του Ισλάμ στην Δύση, εκατηγορήθηκε από λαϊκιστές πολιτικούς όπως ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και ο Ίμραν Χαν, καθώς και από εφημερίδες που έπρεπε να γνωρίζουν καλύτερα, όπως το New York Times, ότι είναι εχθρός των Μουσουλμάνων.

Ο Μακρόν, ήταν ειλικρινής σχετικά με τους κινδύνους του εξτρεμιστικού Ισλαμισμού, όμως η ομιλία του ήταν επίσης και υπεράσπιση του «Ισλάμ της Διαφωτίσεως», όπως το απεκάλεσε. Ετόνισε όχι μόνο το πρόβλημα αλλά και την πιθανή λύση. Πιστεύει ότι οι ίδιοι οι Μουσουλμάνοι αντιμετώπισαν στο παρελθόν τους εσωτερικούς αυτούς εχθρούς και κέρδισαν την μάχη.

«Θέλω την Γαλλία να γίνει μια χώρα όπου θα διδάσκουμε την σκέψη του Αβερρόη και του Ιμπν Χαλντούν», είπε ο Μακρόν. Το να ακούει κανείς αυτά τα ονόματα σε πολιτική ομιλία είναι σπουδαίο – δείχνει ότι ο Μακρόν ετοιμάζεται για ιδεολογική μάχη.

Ο Ιμπν Χαλντούν (1332-1406) ήταν ένας από τους μεγαλύτερους φιλόσοφους του Μεσαίωνα. Απέρριψε την ιδέα της δημιουργίας Χαλιφάτου, και εφήρμοσε τις μεθόδους σκέψεως του Αριστοτέλους για την ιστορία, την ταυτότητα, τον επιμερισμό της εργασίας, τους χαμηλούς φόρους, την μικρή κυβέρνηση και την προμήθεια αγαθών ανάλογα της ζήτησης. Κατονομάζοντας τον ο Μακρόν ετόνισε την σπουδαιότητα του καπιταλισμού. Οι Ισλαμιστές τρέφουν μίσος κατά του καπιταλισμού, αλλά ο Ιμπν Χαλντούν αποδεικνύει ότι αυτή δεν είναι η σωστή γραμμή. Ο Μωάμεθ, για το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του ήταν έμπορος.

Ο Ibn Rushd (1126-1198) ένας πολυμαθής ο οποίος ελατινοποίησε το όνομά του στην Δύση ως Αβερρόης είναι ο μόνος μουσουλμάνος που

απεικονίζεται στον πίνακα του Ραφαήλ «Η Σχολή των Αθηνών». Η συμπερίληψη του στο φρεσκό του Βατικανού, δίπλα στον Πυθαγόρα, τον Αρχιμήδη και άλλους σπουδαίους δυτικούς διανοητές, αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει σύμφυτη αντιπαλότητα μεταξύ του Ισλάμ και των δυτικών αξιών. Και οι δύο έχουν εχθρό την κατά λέξιν ερμηνεία των ιερών βιβλίων.

Ο κίνδυνος για το πεφωτισμένο Ισλάμ προέρχεται από την Ανατολή όπου ο Πέρσης θεολόγος Αλ-Γκαζαλί (1111) έδωσε μια κυριολεκτική ερμηνεία στις γραφές και επιτέθηκε στους Μουσουλμάνους φιλοσόφους ως «άθρησκους». Προωθούσε την άποψη «bila kaif» δηλ. «να μην ερωτάς πως» σε θέματα θεολογίας. Κάτι αντίστοιχο με το «πίστευε και μη ερεύνα», για να «κλείσουν» οι ορίζοντες του Μουσουλμανικού πνεύματος. Το διαζύγιο της πίστης από την λογική.

Ο Αβερρόης έγραψε την “ψευδή πραγματεία” κατά των καταστροφικών ιδεών του Αλ-Γκαζαλί. Παράθεσε αποσπάσματα από τις γραφές για να εξηγήσει πως οι ευσεβείς Μουσουλμάνοι πρέπει να ερευνούν και να ακολουθούν τα τεκμήρια και τις μαρτυρίες. Εξέθεσε την άποψη ότι η επιδίωξη της γνώσης ήταν ευθύνη των πιστών και η θρησκευτική κυριολεξία ένας επικίνδυνος τρόπος ερμηνείας. Η Λογική, έγραψε, εμβαθύνει την σημασία των γραφών. Το έργο του επηρέασε τον Θωμά Ακινάτη και τον Μαϊμονίδη, ότι ο Διαφωτισμός ήταν μια πρόοδος της επιστημονικής μεθόδου και της υπεροχής του ανεξάρτητου ανθρώπινου λόγου όπως τον υπερασπίζεται ο Αβερρόης.

Σήμερα ο ισλαμικός κόσμος είναι χωμένος στον βόθρο της κληρονομιάς του Αλ-Γκαζαλί και της απόρριψης της Αριστοτέλειας φιλοσοφίας. Η μέθοδος αυτή της μη επιστημονικής σκέψης – ο δογματισμός και η κυριολεκτική ερμηνεία θυμίζουν τις αξίες που επρέσβευε η Δύση του Μεσαίωνα.

Το πρόβλημα είναι ότι σήμερα πολλοί Μουσουλμάνοι έχουν παρασυρθεί σ' ένα νέο Μεσαίωνα φανατισμού, ανίκανοι να αποδεχτούν την νεωτερικότητα. Ο Αβερρόης, ο Ιμπν Χαλντούν και ο Διαφωτισμός προσφέρουν την διέξοδο.

Στην Ευρώπη, πρέπει να ενώσουμε τις δυνάμεις μας με τον Μακρόν προς υπεράσπιση του πολιτισμού και της προόδου. Πρέπει να θυμίσουμε ποιοί είμαστε και τι έχουμε επιτύχει και με εμπιστοσύνη και πεποίθηση να καλέσουμε τους Μουσουλμάνους να συνδράμουν. Ο χρόνος δεν είναι υπέρ ημών.

Στην κατάσταση που έχει περιέλθει σήμερα η Ευρώπη και το Ηνωμένο Βασίλειο, με τα εκατομμύρια Μουσουλμάνων μονίμων κατοίκων, η μόνη ρεαλιστική λύση είναι η λύση Μακρόν: Η εκκοσμίκευση (*laïcité*).